

Amcan Llesiant 2

Galluogi ein preswylwyr i fyw a heneiddio'n dda (Byw a Heneiddio'n Dda)

Trosolwg cynnydd

Mae galluogi ein preswylwyr i fyw a heneiddio'n dda yn flaenoriaeth i'r Cyngor er mwyn cydnabod mai ased mwyaf y Sir yw'r bobl sy'n byw yma. Er bod incwm wythnosol gros wedi gwella'n sylweddol yn y Sir, credir bod dros draean yr aelwydydd yn dal i fyw mewn tlodi ac mae amddifadedd materol ar gynnydd. O ystyried hyn, mae'r Cyngor yn cydnabod yr angen i gefnogi aelwydydd i liniaru effeithiau tlodi a chostau byw cynyddol. Mae ein Cynllun Trechu Tlodi penodedig yn manylu ar y mentrau cymorth eang a'n hymrwymiad i wneud popeth o fewn ein gallu i sicrhau bod preswylwyr yn cael y cymorth y mae ganddynt hawl iddo a mynediad at wasanaethau priodol.

Mae tai fforddiadwy o ansawdd da yn ogystal â buddsoddiad parhaus mewn tai presennol yn hybu iechyd a llesiant ac yn ffurfio sylfaen ar gyfer safonau byw gwell. Mae fforddiadwyedd tai yn y Sir yn cymharu'n gadarnhaol â chyfartaleddau cenedlaethol. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod y gellir gwneud mwy i wella mynediad at dai addas gan ganiatáu i breswylwyr fyw yn ardal eu magwraeth. Rydym yn parhau i gyflawni yn erbyn ein Cynllun Darparu Tai Fforddiadwy a'n Rhaglen Datblygu Adfywio Tai. Yn ogystal, er mwyn mynd i'r afael â'r argyfwng ail gartrefi, byddwn yn codi premiwm ar ail gartrefi ac eiddo sy'n wag yn y tymor hir. Bydd ein gwaith ar dai presennol a gwella argaeledd darpariaeth newydd ar draws ein cymunedau gwledig yn allweddol i alluogi cydnerthedd a chydlyniant cymunedol. Yn gadarnhaol, mae ein hymdrechion parhaus wedi gweld gwelliant parhaus yng nghanran yr aelwydydd sy'n cael eu hatal rhag bod yn ddigartref.

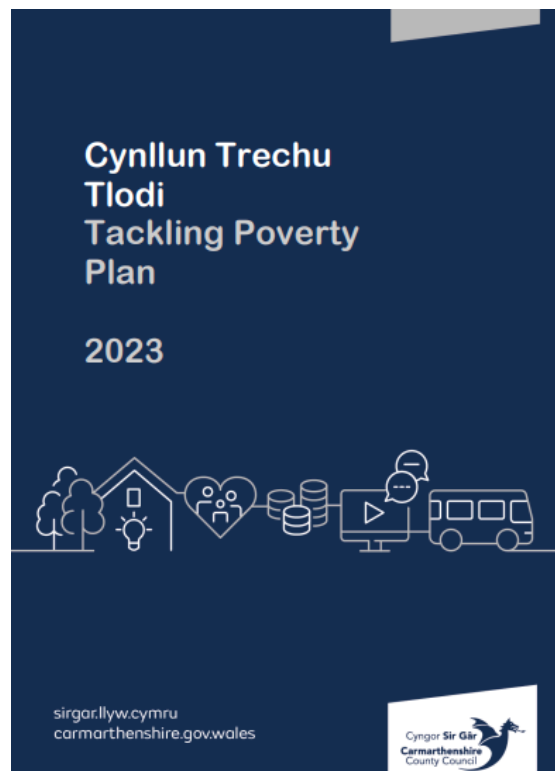
Gyda phobl yn byw'n hirach, bydd mwy o alw ar wasanaethau yn y blynyddoedd i ddod. Mae amrywiadau hefyd mewn disgwyliad oes iach rhwng dynion a merched ac mae lefelau Sir Gaerfyrddin yn is na'r cyfartaledd yng Nghymru. I gydnabod hyn, mae datblygu strategaeth atal yn cadarnhau ein hymrwymiad i ddull poblogaeth gyfan o atal, a disgwylir bydd hyn yn lleihau'r galw am ymyrraeth statudol. Y nod hirdymor yw helpu pobl i gynnal eu hannibyniaeth gartref cyhyd â phosibl, atal derbyniadau diangen i'r ysbyty a chefnogi'r broses o ryddhau pobl o'r ysbyty yn amserol er mwyn sicrhau bod y rheiny sydd angen gofal ysbyty da yn gallu cael hynny. Yn gadarnhaol ddigon, mae gwelliant nodedig wedi bod wrth i lai o bobl aros yn yr ysbyty am ofal cartref. Mae ymdrechion cydweithredol a gwasanaethau integredig rhwng Iechyd a Gofal Cymdeithasol hefyd wedi'u cryfhau, sy'n effeithio'n gadarnhaol ar lif ysbytai ac yn lleihau rhestrau aros.

I gydnabod bod sgoriau Llesiant Meddwl Oedolion yn gostwng, gwnaed buddsoddiadau yn y Gwasanaethau Iechyd Meddwl i ddarparu llwybr llesiant ar draws y Sir, gan ganolbwyntio ar ymyrraeth gynnar ac atal.

Mae nifer yr oedolion sydd â dau neu fwy o Ymddygiadau Ffordd o Fyw Iach wedi cynyddu ychydig, sy'n gadarnhaol ac yn adlewyrchu nifer y gwasanaethau iechyd a llesiant sydd ar gael i'n trigolion. Wrth ddarparu'r gwasanaethau hyn rhoddwyd cydnabyddiaeth i hygyrchedd gyda llawer o weithgareddau wedi'u cyflwyno mewn ffordd arloesol. Mae nifer yr atgyfeiriadau i'r Cynllun Cenedlaethol i Atgyfeirio Cleifion i Wneud Ymarfer Corff wedi cynyddu'n sylweddol, gyda 1,537 wedi dod i law yn ystod 2023/24, a chyfradd gwblhau uchel o dros 70% ar gyfer y rhaglen 16 wythnos.

Yn Gryno

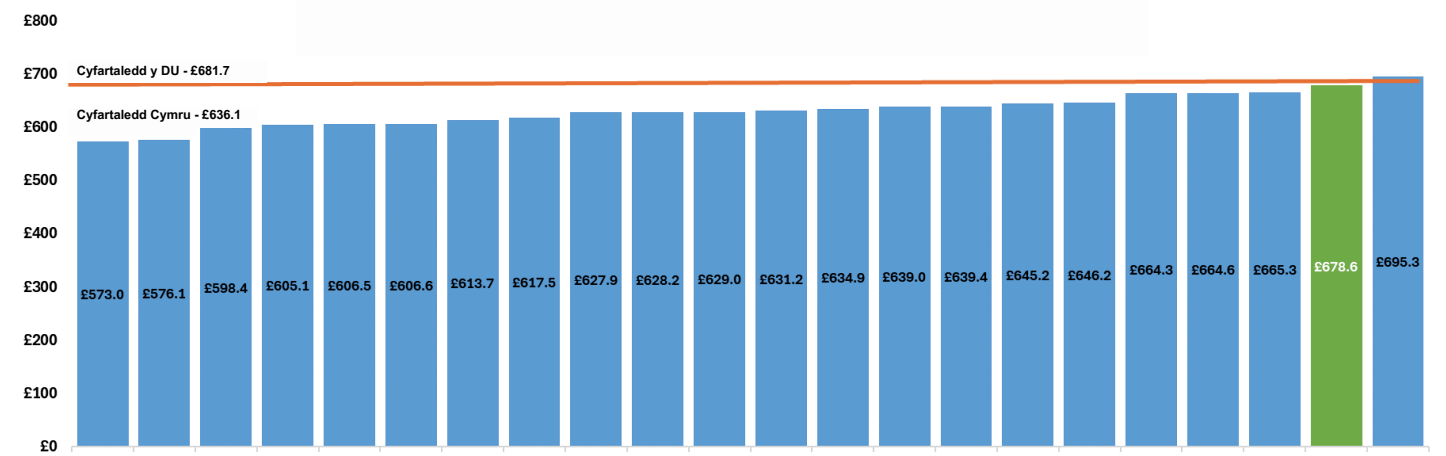
- Mae dros draean aelwydydd Sir Gaerfyrddin yn byw mewn tlodi ac mae'r rhan fwyaf o drigolion yn cytuno bod tlodi yn broblem yn eu hardal. Nod ein Cynllun Trechu Tlodi yw lleihau a mynd i'r afael â'r pwysau a'r heriau a achosir gan dlodi i drigolion a chymunedau lleol. Fodd bynnag, cydnabyddir bod llawer o'r ffactorau sy'n cyfrannu at dlodi yn gymhleth ac wedi gwreiddio'n ddwfn.
- Mae fforddiadwyedd tai yn Sir Gaerfyrddin yn cymharu'n gadarnhaol ag awdurdodau lleol eraill. Mae hyn yn bwysig gan fod mynediad at dai fforddiadwy a phriodol yn hanfodol i gynnal ansawdd bywyd da. Yn unol â hyn, mae atal digartrefedd hefyd wedi gwella.
- Mae incwm wythnosol gros wedi gwella'n sylweddol yn y Sir. Fodd bynnag, nid yw hyn bob amser yn golygu safon byw well pan gaiff ei ystyried yn erbyn pwysau chwyddiant a chostau byw sy'n codi'n gyffredinol. Ategir hyn gan ddata Incwm Gwario Aelwydydd sy'n rhoi syniad o 'les materol' ac yn parhau i fod yn is na chyfartaledd Cymru.

Sut ydyn ni'n gwneud?

- Mae 34.6% o holl aelwydydd Sir Gaerfyrddin yn byw mewn tlodi, [1]mae hyn yn cyfateb i tua 28,730 o aelwydydd. Mae hyn yn ostyngiad bach ers y llynedd sy'n adlewyrchu tueddiadau a welwyd yn genedlaethol.
- Bu cynnydd sylweddol yn yr enillion wythnosol Gros Cyfartalog yn Sir Gaerfyrddin[2], o £617.80 (2022) i £678.60 (2023) gyda'r ffigyrau ail uchaf yng Nghymru. Mae ffigyrau Sir Gaerfyrddin wedi bod yn uwch na chyfartaledd Cymru dros y blynnyddoedd diwethaf. Rydym yn parhau i fod yn is na chyfartaledd y DU o £681.70.
- Dangosodd ein harolwg preswylwyr 2023 fod cytundeb cyffredinol â'r datganiad; 'Mae tlodi yn broblem yn fy ardal i'.

Cyflog Gros Wythnosol Cyfartalog ar gyfer enillion llawn amser. (2023)
(ffynhonnell: Swyddfa Ystadegau Gwladol)

Canlyniad: Help a chefnogaeth i liniaru effeithiau'r argyfwng 'costau byw' a thlodi yn y Sir.

Pêl-droed Stryd Actif

Ers lansio yn Llanelli ym mis Ionawr 2024, mae Pêl-droed Stryd Actif eisoes wedi cyfrannu'n sylweddol at liniaru effeithiau'r argyfwng costau byw a thlodi yn Sir Gaerfyrddin. Gyda 21 o chwaraewyr wedi'u cofrestru trwy Pêl-droed Stryd Actif, mae'r sesiynau bellach yn ehangu i Rydaman. Mae'r sesiynau hyn wedi darparu amgylchedd cefnogol i aelodau'r gymuned sy'n wynebu caledi ariannol, unigrwydd ac arwahanrwydd. Mae gan gyfranogwyr fynediad at brydau poeth, cawodydd, a chefnogaeth wyneb yn wyneb wrth gyfoedion a gweithwyr proffesiynol, gan feithrin ymdeimlad o gymorth cymunedol a chyd-helpu.

Mae'r fenter wedi gwella hunan-barch a rheolaeth ymhlith y cyfranogwyr, gan arwain at ymgysylltu ystyrlon a chanlyniadau cadarnhaol. Er enghraifft, cafodd un cyfrannwr dŷ drwy'r Panel Llety leuenctid ar ôl rhannu ei stori mewn sesiwn. Cafodd unigolyn arall ymyrraeth gynnar a chefnogaeth gan y Swyddfa Datblygu Cyn-Llety yn dilyn tor-perthynas, gan atal achos posibl o ddigartrefedd.

Ar ben hynny, mae Pêl-droed Stryd Actif wedi trefnu cydweithredu ag adrannau awdurdodau lleol eraill, gan wella effeithlonrwydd gwasanaethau cymorth a rhannu gwybodaeth. Mae'r dull cyfannol hwn wedi bod o fudd nid yn unig i'r cyfranwyr ond hefyd i'r gymuned ehangach.

Yn ogystal, mae partneriaethau gyda sefydliadau fel Mind a phrosiect Wallich wedi ehangu effaith y sesiynau. Wedi'i ysbrydoli gan lwyddiant Pêl-droed Stryd Actif, mae prosiect Wallich yn ystyried mentrau tebyg mewn awdurdodau lleol eraill, gan ddangos y potensial i ddefnyddio'r rhaglen yn ehangach.

Polisi Prisiau Cymdeithasol

Parhaodd Actif i weithredu ei bolisi prisio cymdeithasol, gan ddarparu mynediad am bris rhatach i fyfyrwyr, teuluoedd, oedolion hŷn, personél y lluoedd arfog a chyn-filwyr, plant sy'n derbyn gofal a gofalwyr, ynghyd â chymorth i ffoaduriaid o Wcraïn ar ddechrau'r flwyddyn. Arweiniodd hyn at 8,364 o bobl yn ymaelodi â chyfleusterau Actif yn ystod 2023-24.

Cynllun Trechu Tlodi

Ym mis Gorffennaf 2023 fe wnaethom gyhoeddi ein Cynllun Trechu Tlodi sy'n nodi ein hymdrechion i leihau a mynd i'r afael â'r pwysau a'r heriau a achosir gan dlodi i'n trigolion a chymunedau lleol. Rydym yn cydnabod bod yr argyfwng costau byw presennol yn cael effaith sylweddol ar ein trigolion, ond rydym hefyd yn cydnabod yr effaith hirdymor a gaiff tlodi felly rydym yn awyddus i fynd i'r afael ag achosion sylfaenol tlodi a dod o hyd i ffyrdd o gynorthwyo ein trigolion i godi eu hunain allan o dlodi. Mae'n rhaid i ni sylweddoli na allwn ni fel Cyngor ddatrys tlodi ein hunain - mae angen rhoi sylw i nifer o'r ffactorau sy'n cyfrannu at y sefyllfa, ar lefel Gymreig ac ar lefel y DU. Fodd bynnag mae gennym rôl flaenllaw o ran cefnogi ein trigolion a'n cymunedau i helpu eu hunain, trwy waredu'r hyn sy'n eu rhwystro rhag cael cymorth, a grymuso pobl i wneud drostynt eu hunain.

Yn ogystal, mae trechu tlodi ac effaith tlodi yn un o amcanion llesiant Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir Gaerfyrddin, ac fel Cyngor byddwn yn gweithio gyda'n partneriaid yn y sector cyhoeddus a rhanddeiliaid eraill ar feysydd lle mae gennym gyfrifoldeb ar y cyd, er mwyn gwneud cynnydd ar yr amcan hwn.

DIWEDDARIAD AR GYNNYDD: Cyhoeddodd Archwilio Cymru Adroddiad Cenedlaethol 'Amser am Newid' – Tlodi yng Nghymru ym mis Tachwedd 2022. Mae'r adroddiad hwn yn edrych ar her tlodi yng Nghymru a sut mae'r llywodraeth yn ymateb. Roedd yn cydnabod nad yw mynd i'r afael â thlodi yn effeithiol yn hawdd ac mae'n eithriadol o anodd i Lywodraeth Cymru a chynghorau yng Nghymru. Roedd yr adroddiad yn nodi arfer gorau a nifer o argymhellion rydym wedi'u cyflawni i raddau helaeth yn Sir Gaerfyrddin, gyda chmau pellach yn deillio o'n Cynllun Trechu Tlodi yn cael eu datblygu.

Cymorth a Chyngor

Rydym wedi bod yn gwella, yn cyfathrebu, ac yn gweithio'n agos gyda thua 25 o sefydliadau partner yn barhaus i gefnogi cwsmeriaid gyda'r costau byw cynyddol fel rhan o'n hagenda trechu tlodi. Mae hyn wedi helpu i wella dealltwriaeth o rolau ein gilydd wrth gefnogi cwsmeriaid gyda chostau byw cynyddol. Yn ystod y 12 mis diwethaf, rydym wedi adeiladu ar y ffordd rydym yn gweithio gyda'n partneriaid, ac mae hyn wedi gwella gyda'r digwyddiadau rydym wedi'u mynychu a'r atgyfeiriadau at a chan wahanol bartneriaid, i sicrhau bod ein cwsmeriaid yn cael y cymorth gorau sydd ar gael. Mae'r berthynas waith gyda Gweithio yn Sir Gaerfyrddin, Cymunedau am Waith a Mwy (C4W+) a Chyngor ar Bopeth (CAB) wedi cael ei gwerthfawrogi'n fawr gan bawb ac rydym yn gobeithio y gallwn ymestyn ac adeiladu ar hyn yn ystod 2024/25.

Ym mis Medi 2023 lansiodd Hwb Bach y Wlad, estyniad i'n canolfannau gwasanaeth cwsmeriaid Hwb (yn Llanelli, Caerfyrddin a Rhydaman). Mae Hwb Bach y Wlad yn galluogi Ymgynghorwyr Hwb arbenigol i gynnig cymorth ariannol a llesiant cofleidol ar gyfer anghenion amrywiol ein trigolion gwledig, gyda phecynnau cymorth wedi'u teilwra yn dibynnu ar amgylchiadau unigolyn. Bydd y canolfannau Hwb newydd hyn yn ei gwneud yn haws i drigolion mewn ardaloedd mwy gwledig gael mynediad at amrywiaeth o wasanaethau. Mae ein Hymgyngorwyr Hwb yn cynnig cefnogaeth wedi'i thargedu yng Nghydweli, Llandeilo, Llanyddyfri, Crosshands, Cwmaman, Talacharn, Sanclêr, Hendy-gwyn ar Daf, Castellnewydd Emlyn a Llanybydder drwy amserlen reolaidd.

Mae sicrhau cyllid gan y Gronfa Ffyniant Gyffredin i ddarparu Hwb Bach y Wlad yn ein deg tref yn profi i fod yn llwyddiant ysgubol gyda'r gwasanaeth yn derbyn llawer o ganmoliaeth. Mae mwy na 1,900 o unigolion wedi cael eu clustnodi yn ystod y 12 mis diwethaf, gan roi i gynifer o'n preswylwyr gyngor ariannol a llesiant mewn cyfnod sy'n parhau i fod yn un lle mae argyfwng costau byw. Yn sgil ei boblogrwydd a'r gefnogaeth mae'n ei rhoi, rydym yn mawr obeithio, yn dilyn cael arian gan y Gronfa Ffyniant Gyffredin, y gallwn gadw Hwb Bach y Wlad fel rhan o'n model staff craidd. Fodd bynnag, mae'n bwysig nodi mai dim ond tan fis Rhagfyr 2024 y mae Hwb Bach y Wlad wedi ei ariannu ar hyn o bryd.

Dyweddodd y Cyng. Ann Davies, Aelod Cabinet dros Faterion Gwledig:

Fel Cyngor, rydym wedi ymrwymo i gefnogi ein holl breswylwyr i gael yr help, y gefnogaeth a'r cyngor sydd eu hangen arnynt, yn enwedig gan ein bod ni i gyd yn wynebu heriau o ganlyniad i'r cynnydd mewn costau byw. Rydym am annog pawb i geisio cymorth os oes ei angen arnynt.

Mae canolfannau gwasanaeth cwsmeriaid Hwb yn Llanelli, Caerfyrddin a Rhydaman yn parhau i ddenu nifer fawr o ymwelwyr ac i gefnogi llawer gyda'u hymholiadau bob dydd, yn ogystal â chefnogi ein trigolion gyda'u cymorth ariannol a llesiant. Drwy'r cynllun dewisol costau byw, mae tri swyddog cymorth cyllidebu personol wedi'u penodi i gynorthwyo'r rhai sydd o bosibl yn cael trafferth gyda'u gwariant misol. Mae hyn wedi cael ei groesawu ac mae'n ychwanegiad gwyb at y cymorth a gynigiri'n trigolion yn y canolfannau Hwb. Yn ogystal â hyn, rydym wedi meithrin perthnasoedd gwaith cryf ac wedi symleiddio ein prosesau er mwyn cael cysondeb o ran mynediad i'n holl fanciau byyd.

Cefnogaeth i Hawlio

Rydym yn parhau i gynorthwyo teuluoedd i hawlio'r holl gymorth y mae ganddynt hawl i'w gael ac rydym yn mynd ati i ganfod gwybodaeth fel bod modd i hawliadau am Fudd-dal Tai a Chynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor gael eu prosesu cyn gynted â phosibl. Rydym yn annog pobl i dderbyn Taliadau Disgresiwn at Gostau Tai ac yn gweithio'n agos gyda'n Tîm Tai a Chymdeithasau Tai.

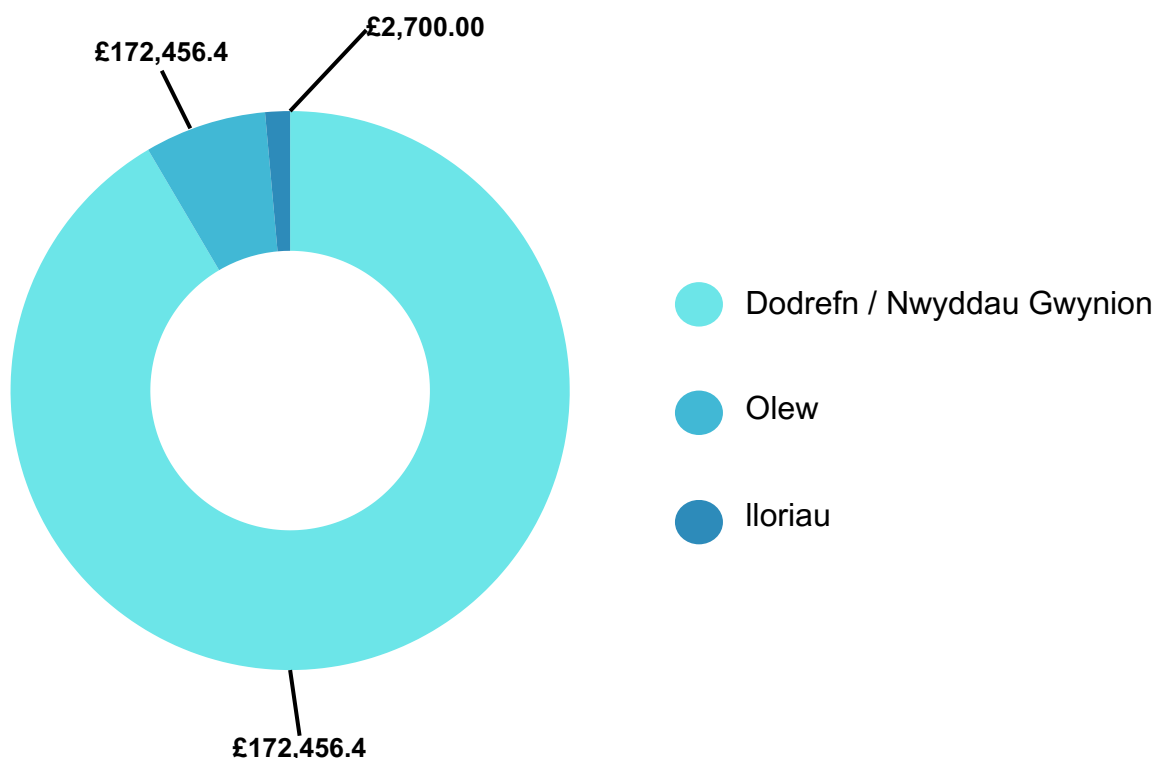
Dros y ddwy flynedd ddiwethaf dyrannwyd £100k ychwanegol i'r gronfa Taliadau Disgresiwn at Gostau Tai drwy'r cynllun dewisol costau byw. Yn ogystal, rydym yn cyfeirio ac yn atgyfeirio teuluoedd at gyngor a chymorth perthnasol, gan gynnwys ceisiadau am y taliadau grant atal digartrefedd, sy'n gronfa ddewisol ychwanegol a weinyddir gan y Tîm Tai. Mae ein Swyddog Cymorth Cyllidebu Personol o fewn y Tîm Gwasanaethau Refeniw wedi bod yn gweithio gyda'r rhai sy'n mynd i ôl-ddyledion gyda'u Treth Gyngor, gan weithio'n agos gyda'r canolfannau Hwb. Roeddem wedi helpu cwsmeriaid drwy naill ai: trefnu apwyntiad Cymorth Cyllideb Personol iddynt, eu cyfeirio at y Tîm Adfer i drafod trefniadau talu, sefydlu Debyd Uniongyrchol i sicrhau taliadau rheolaidd, neu eu cyfeirio at Hawlio'r hyn sy'n ddyledus i chi.

Yn ystod y flwyddyn daeth y Ffurflen Gais Hanfodion Ysgol (Mynediad at y Grant Datblygu Disgyblion) yn Wasanaeth Cyngor Trafodiadol ychwanegol oedd ar gael i'r cyhoedd ar-lein. Os yw plentyn eisoes yn cael prydau ysgol am ddim, efallai y bydd mwy o help ar gael drwy'r Grant Datblygu Disgyblion sy'n darparu cymorth ariannol i deuluoedd ar incwm isel i brynu hanfodion ysgol. Mae cyllid o hyd at £125 ar gael ar gyfer pob dysgwr cymwys, a £200 ar gyfer disgyblion ym Mlwyddyn 7.

Cymorth cyn-llety

- Ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/24, roedd y Tîm Cymorth Cyn-Llety wedi cefnogi cyfanswm o 776 o denantiaid newydd ar draws deiliadaeth gan helpu i gyflawni £793,180 o arbedion â chymorth ar ffurf manteisio i'r eithaf ar incwm a grantiau.
- Helpodd staff Cyn-llety gyda manteisio i'r eithaf incwm a chwblhau nifer o geisiadau am fudd-daliadau a oedd yn effeithio'n ariannol ar y tenantiaid. Rydym yn bartneriaid dibynadwy i wneud cais i Gronfa Cymorth Dewisol Llywodraeth Cymru (DAF) sy'n darparu grantiau ar gyfer nwyddau gwyn, tanwydd oddi ar y grid a Thaliadau Cymorth Brys, yn ogystal ag aseswyr wedi'u gwirio ar gyfer Dŵr Cymru, lle gallwn wneud cais am gyfraddau dŵr is i aelwydydd cymwys. Yn ystod 2023/24 roedd y tîm yn llwyddiannus yn ymgeisio am y nifer fwyaf o'r ceisiadau grant hyn yn Sir Gaerfyrddin.

DAF Dyfarniadau Grantiau

- Mae cymorth cyn-llety wedi'i ehangu i'r Sector Rhentu Preifat ac wedi cefnogi 73 o denantiaethau drwy gyllid y Grant Cymorth Tai.
- Mae Swyddogion Cymorth Sector Rhentu Preifat wedi'u lleoli yn y 3 prif Swyddfa Canolfan Waith, gan gymryd atgyfeiriadau ar gyfer unrhyw un sy'n gwneud cais am Gredyd Cynhwysol a chael costau tai.
- Rydym wedi darparu hyfforddiant penodol i:
  - 36 o bobl ifanc agored i niwed sydd mewn perygl,
  - 58 o bobl ifanc drwy Barod am Gartref dros 6 sesiwn hyfforddi mewn Canolfannau Gwaith,
  - 29 aelwyd o Atgyfeiriadau o'r Porth, Ymgynghorydd Opsïynau Tai, ac ati.
- Darparwyd hyfforddiant Barod am Gartref gennym mewn ysgolion am y tro cyntaf gan gyrraedd dros 270 o ddisgyblion o Ysgol Uwchradd y Frenhines Elizabeth, Ysgol Gyfun Emlyn, ac Ysgol Gyfun Sant Ioan Lloyd.
- Rydym yn darparu hyfforddiant fel rhan o'r modiwl ar gyfer Prifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant fel rhan o gwrs Gweithwyr Ieuencid.
- Mae gennym bartneriaeth weithio sefydledig gyda'r Adran Gwaith a Phensiynau i ddarparu hyfforddiant i geiswyr gwaith ifanc fel rhan o'u hymrwymiad fel hawl wyr.

Canlyniad: Caiff pobl eu cynorthwyo i fanteisio ar gyfleoedd lleol boed hynny trwy ddechrau busnes, ennill cymwysterau neu gael gwaith ystyrlon.

Budd i'r Gymuned

Rydym yn parhau i fynd ar drywydd Budd i'r Gymuned drwy ein Gweithgaredd Tandro Caffael. Drwy gontractau a ddyfernir rydym yn gofyn i gyflenwyr a chontractwyr penodedig ddarparu cyfleoedd recriwtio a hyfforddiant ystyrlon wedi'u targedu, ac elfennau o'r gofyniad hwn yw ymgysylltu â grwpiau difreintiedig, gan gynnwys y di-waith tymor hir. Gan weithio gyda rhaglenni cyflogaeth gan gynnwys Gweithffyrdd+ a Cymunedau am Waith+ rydym yn annog cyflenwyr i ddarparu lleoliadau profiad gwaith tymor byr i annog unigolion yn ôl i'r gweithle. Mae atebion arloesol ar gyfer cyfleoedd recriwtio a ddarperir yn cael eu datblygu drwy Rwydwaith Cyflogadwyedd Sir Gaerfyrddin, sy'n cyfarfod yn fisol.

Trwy gydweithio rydym wedi sefydlu Hwb Cyflogaeth misol ar y safle ym Mhentre Awel. Cyflwynir yr Hwb gan Acorn Recruitment mewn partneriaeth â Bouygues UK. Yn fisol, bydd Acorn yn cyflwyno sesiwn cyflogadwyedd i bobl a gyfeiriwyd o'r Rhwydwaith Cyflogadwyedd. Mae hyn yn gwaredu llawer o'r ddibyniaeth ar swyddi gwag yn cael eu hysbysebu i'r grŵp ac asiantaethau/prosiectau'n anfon CV's yn ddall. Mae Acorn yn gweithio'n agos gydag is-contractwyr BYUK ac mae ganddo ddealltwriaeth dda o linell amser pecynnau ac felly gall roi pobl mewn swyddi gwag yn unol â hynny. Ar hyn o bryd mae rhai wedi cael eu recriwtio drwy'r broses hon ond bydd hyn yn cael ei gynyddu dros y misoedd nesaf wrth i'r gwaith adeiladu fynd rhagddo ac wrth i ragor o grefftwyr gyrraedd ar y safle.

Hwb Sgiliau

Trwy ein Tîm Cymunedol ar gyfer Anableddau Dysgu, mae ein Hwb Sgiliau wedi agor ac yn cyflwyno gweithdai mewn gwaith coed, crochenwaith a sgiliau byw bob dydd i unigolion ag anabledd neu gyflwr iechyd meddwl sy'n wynebu rhwystrau wrth geisio cael mynediad at gyfleoedd hyfforddi a gwaith. Mae'r Hwb yn gwneud i bobl deimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi, yn cynyddu annibyniaeth, yn lleihau arwahanrwydd cymdeithasol, ac yn gwneud y mwyaf o botensial. Ein Haddewid a'n Pwrpas: Cefnogi oedolion i dyfu, datblygu a theimlo'n ddiogel, gan berthyn i'w cymuned.

Cytunwyd ar gyllid drwy'r gronfa arloesi ranbarthol ar gyfer dwy swydd cyflogaeth â chymorth ychwanegol a fydd yn creu capasiti ychwanegol i gefnogi pobl i gael gwaith. Mae cynlluniau'r dyfodol yn cynnwys edrych ar botensial menter gymdeithasol a chydweithio ag addysg bellach i gynnig hyfforddiant achrededig a dewisiadau amgen i goleg preswyl i bobl ifanc ag anabledd dysgu. Mae'r Hwb Sgiliau hefyd yn ehangu a gall ddarparu cyfleoedd dydd i'r rhai sydd â phroblemau iechyd emosiynol a meddyliol.

Ffit i Gyflogi

Yn ystod 2023-24, ymgysylltodd Ffit i Gyflogi ag 20 o gyfranogwyr dros ddau gwrs 8 wythnos, gan gynnig cyfleoedd i gymryd rhan mewn chwaraeon a datblygu sgiliau.

Enillodd cyfranogwyr sgiliau amrywiol, gan gynnwys cyfathrebu, gwydnwch, datrys problemau, amynedd, arweinyddiaeth, hyfforddi, ac adeiladu tîm. Roeddent yn falch o fynychu pob sesiwn, cwblhau ardystiadau fel Gwobr Arweinwyr Tag, a goresgyn heriau personol. Adroddodd yr holl gyfranogwyr ganlyniadau emosiynol cadarnhaol, gan ddatblygu hyder a sgiliau sy'n hanfodol ar gyfer eu bywydau personol a phroffesiynol.

Mae'r prosiect wedi hwyluso llwybrau at gyflogaeth ac addysg yn llwyddiannus, gan alluogi cyfranogwyr i sicrhau rolau hyfforddi a chymryd rhan mewn hyfforddiant cyn cyflogaeth. Dangosodd canlyniadau llyfr cofnod fod 100% o'r cyfranogwyr naill ai wedi gwella neu wedi cynnal eu llesiant emosiynol, heb neb yn sgorio "Trist" ar ôl sesiynau.

Daeth pob prosiect i ben gyda digwyddiad dathlu lle rhannodd cyfranogwyr eu cyflawniadau gyda theulu a ffrindiau, wedi'u hysbrydoli gan siaradwyr gwadd.

Lleoedd Actif

Datblygwyd ein prosiect Lleoedd Actif a ariennir gan y Gronfa Ffyniant Gyffredin i rymuso lleoliadau cymunedol ar draws y Sir i gynyddu'r ddarpariaeth a mynediad at wasanaethau yn lleol. Un o brif amcanion y prosiect yw adnabod, uwchsgilio a mentora unigolion o fewn ardaloedd gwledig i gynyddu eu potensial cyflogaeth yn y diwydiant hamdden, h.y. hyfforddiant ffitrwydd ac iechyd, hyfforddiant chwaraeon, gwella sgiliau digidol, cymorth cyntaf, codi a chario ac ati.

Platfform Gwirfoddoli Actif

Nod Platfform Gwirfoddoli Actif yw hwyluso cyfleoedd gwirfoddoli ledled Sir Gaerfyrddin drwy gysylltu pobl sydd am wirfoddoli â sefydliadau sydd eisiau gwirfoddolwyr ym maes chwaraeon a hamdden. Ein nod yw bod o fudd i gymunedau lleol drwy ei gwneud mor hawdd â phosibl i bobl roi o'u hamser, eu hegri a'u sgiliau drwy wirfoddoli a'n helpu ni yn ein gwaith i wella llesiant drwy ysbrydoli ein poblogaeth i fod yn egnïol am oes. Mae gwirfoddoli yn ffordd wych o wneud gwahaniaeth cadarnhaol yn ein cymunedau, tra hefyd yn helpu i gysylltu pobl a chreu cyfleoedd i bobl ddysgu sgiliau newydd, ennill profiadau, a gwella eu llesiant. Mae hyn yn rhan o ymgyrch ehangach i wella cysylltiadau rhwng y gymuned i gyflogaeth â thâl.

Canlyniad: Gwell cyfleoedd i'r holl drigolion wella eu sgiliau llythrennedd, rhifedd a digidol er mwyn cael swyddi.

Multiply 24

Cyflwynir Multiply24 mewn partneriaeth â Choleg Sir Gâr ac Addysg Oedolion Cymru ac mae'n canolbwyntio ar ymestyn allan a darparu dysgu hyblyg, gan ganolbwyntio ar leoliadau anodd eu cyrraedd/gwledig.

Nod y prosiect yw nodi ac ymgysylltu â phobl ifanc dros 19 oed ac oedolion sydd â lefelau isel o sgiliau rhifedd - gan eu grymuso i ddilyn cyrsiau rhifedd ac ennill cymwysterau mathemateg lefel 2. Bydd hyn yn y pen draw yn arwain at ganlyniadau marchnad lafur gwell i'r cyfranogwyr ac yn gwella sgiliau'r gweithlu presennol.

Nod Multiply24 yw sicrhau mynediad cyfartal trwy ddysgu hybrid, dysgu trwy hyfforddi a mentora ac addysgu realiti cymysg - gan ddefnyddio offer Realiti Rhithwir i ail-greu cyd-destunau bywyd go iawn i ddatblygu lefelau hyder y cyfranogwyr.

Dysgu Oedolion yn y Gymuned

 Adroddiad ar addysg oedolion yn narpariaeth gymunedol Dysgu Oedolion Sir Gaerfyrddin yn y Bartneriaeth Gymunedol (Mawrth 2024)

CANFYDDIADAU:	DYFARNIAD:
Mae Partneriaeth Dysgu Oedolion Sir Gaerfyrddin yn gweithio'n briodol gyda'i gilydd i ddarparu ystod addas o gyrsiau ar gyfer dysgwyr ar draws y Sir. Yn y rhan fwyaf o achosion, mae dysgwyr yn gwneud cynnydd addas ac yn datblygu ac yn gwella eu gwybodaeth a'u sgiliau. Mae'r bartneriaeth yn darparu cyrsiau mewn ystod briodol o leoliadau o ansawdd da. Ar draws y bartneriaeth, mae tiwtoriaid yn rhoi lefelau cryf o gefnogaeth i ddysgwyr.	ARDDERCHOG At ei gilydd, mae adroddiad Arolwg Estyn yn rhagorol ac yn adlewyrchu'n gywir ansawdd a safonau addysgu a dysgu. Mae dau argymhelliad ar waith ynghylch gweithio mewn partneriaeth strategol a darpariaeth cyfrwng Cymraeg. Mae Cynllun Gweithredu Ôl-arolygiad cadarn ar waith ac mae cynnydd da yn cael ei wneud yn erbyn y camau gweithredu angenrheidiol.

Rhaglenni Cyflogadwyedd

Mae dwy Raglen Gyflogadwyedd ar waith yn Sir Gaerfyrddin sef Cymunedau am Waith a Mwy (C4W+) a Sir Gaerfyrddin yn Gweithio, gan nodi cyfleoedd hyfforddi a sgiliau allweddol drwy ymgysylltu â busnesau a nodi sgiliau allweddol sy'n ofynnol. Mae'r rhaglenni hyn wedi darparu ystod eang o gymorth i bobl ar draws y rhanbarth yn ystod 2023/24 gan gynnwys 240 o unigolion i mewn i swyddi, 41 i wirfoddoli a 66 i hyfforddiant/cymwysterau, maent hefyd wedi cefnogi 213 o fusnesau.

Canlyniad: Cydnabod a cheisio cyfyngu ar y rhwystrau anghymesur y mae grwpiau ymylol yn eu hwynebu wrth gael mynediad at wasanaethau a chymorth sy'n caniatáu iddynt fyw a heneiddio'n dda.

Ein nod fel Cyngor yw cefnogi a hyrwyddo cymunedau sy'n gyfeillgar i oedran lle gall pobl heneiddio'n dda a byw bywyd hwyrach o ansawdd uchel. Mae creu cymunedau sy'n gyfeillgar i oedran yn rhoi cyfle i ni sicrhau nad yw oedran yn rhwystr i fyw'n dda. Mae'n ein galluogi i greu amgylchedd lle gall pobl hŷn gymryd rhan mewn cymdeithas a chael eu gwerthfawrogi am y cyfraniadau cadarnhaol y maent yn eu gwneud, rhywle y gall pobl deimlo eu bod wedi'u cynnwys a chymryd rhan yn y gweithgareddau y maent yn eu gwerthfawrogi a rhywle y gallant barhau i fyw yn eu cartrefi cyhyd ag y bo modd, teimlo'n ddiogel, yn gyfforddus ac yn ddiogel.

Mae nifer y bobl 65 oed a hŷn yn y Sir wedi cynyddu 18.9% ers Cyfrifiad 2011. Gwelwyd y cynnydd mwyaf trawiadol ymysg y grwpiau oedran hŷn, yn enwedig y rheiny rhwng 60 a 74 oed ac 85 oed a hŷn, lle cofnodwyd 24.1% o gynnydd a 32.4% o gynnydd, sy'n atgyfnerthu model poblogaeth sy'n heneiddio. Erbyn 2039 rhagwelir y bydd bron i 1 o bob 3 o drigolion Sir Gaerfyrddin yn 65 oed a hŷn a dyna pam ei bod yn bwysig ein bod yn ystyried effaith cymdeithas sy'n heneiddio nawr.

Mae poblogaeth Sir Gaerfyrddin yn heneiddio, ac mae bod yn fwy ystyriol o oedran yn her i bob cymuned yn y Sir, er mwyn cefnogi pobl i allu byw'n dda wrth iddynt heneiddio. Mae gennym ni, fel darparwr gwasanaethau cyhoeddus, gyfrifoldeb i sicrhau bod ein preswylwyr yn byw bywydau bodlon drwy roi cyfle i bawb 'heneiddio'n dda' a chymryd rhan lawn mewn bywyd cymunedol.

Cyfamod y Lluoedd Arfog

Rydym wedi ymrwymo i Gyfamod y Lluoedd Arfog, gan sicrhau bod anghenion personél y lluoedd arfog, cyn-filwyr a'u teuluoedd yn cael cefnogaeth a chydabyddiaeth ymroddedig.

Yn rhan annatod o'r ymrwymiad hwn mae cynnwys cwestiwn y lluoedd arfog ym mhob ymgynghoriad cyhoeddus. Mae hyn nid yn unig yn codi ymwybyddiaeth o'n Cymuned Lluoedd Arfog, ond hefyd yn sicrhau bod anghenion a safbwyntiau unigryw personél gwasanaeth, cyn-filwyr a'u teuluoedd yn cael eu hystyried yn gyson mewn datblygiadau polisi a gwasanaethau.

Mae ymgysylltu â rhanddeiliaid wedi'i gryfhau trwy gyfarfodydd tymhorol gyda chynrychiolwyr y lluoedd arfog, gan feithrin amgylchedd cydweithredol ar gyfer mynd i'r afael â materion a gwella'r rhwydwaith cymorth ar gyfer y gymuned filwrol. Mae'r cyfarfodydd rheolaidd hyn yn llwyfan ar gyfer rhannu diweddariadau, trafod heriau, a chydlynu ymdrechion i wella ansawdd bywyd y rhai sydd wedi gwasanaethu, sy'n gweithredu egwyddorion y cyfamod.

Rhwydwaith Heneiddio'n Dda

Sefydlwyd Rhwydwaith Heneiddio'n Dda Sir Gaerfyrddin yn 2021 gyda'r nod o ddwyn ynghyd sefydliadau sy'n gweithio i gefnogi pobl i heneiddio'n dda. Mae'r rhwydwaith wedi'i gynllunio i uno a hysbysu'r gymuned sydd gennym yma yn y Sir, trwy drafod materion allweddol.

Mae aelodau'n derbyn cylchlythyrau misol sy'n darparu erthyglau defnyddiol ar y prosiectau a'r gweithgareddau sy'n rhedeg ar draws Sir Gaerfyrddin yn ogystal â'r cymorth a'r cyngor sydd ar gael gan y Cyngor a darparwyr eraill.

Rhaglen Chwaraeon a Gweithgareddau Corfforol 60+ Actif

Yn 2023-2024, cafwyd ychydig o dan 160,000 o bresenoldebau yn ein rhaglen chwaraeon a gweithgareddau corfforol 60+ Actif, lle roedd trigolion ar draws y Sir yn cymryd rhan mewn amrywiaeth o sesiynau gan gynnwys gweithgareddau yn y gadair, cyrlio, cylchedau chwaraeon ac ymarfer i gerddoriaeth.

Mae rhai cyfranogwyr wedi rhoi'r adborth canlynol "Mae'r rhaglen ymarfer corff yn sicr yn gweithio'n dda i ni. Mae yna welliant i'n hiechyd a'n llesiant, ac mae pawb yn dweud bod eu cydbwysedd yn gwella. Mae gan bob un ohonom anghenion gwahanol oherwydd problemau iechyd a dywedodd un ohonom heddiw y gallai nawr glymu ei esgidiau heb orfod eistedd i lawr! Gall eraill wisgo eu sanau heb eistedd i lawr. Ry'n ni'n cryfhau o wythnos i wythnos".

Mae ein menter nofio 60+ am ddim yn parhau i gael ei gynnig yn ein pedwar pwll nofio. Yn ogystal, mae nofio am ddim yn cael ei gynnig i gyn-filwyr yn y lluoedd arfog. Cynhaliwyd dros 20,000 o nofiadau am ddim yn ystod cyfnod 2023/2024.

Cyfathrebu'r Cyngor

Mae ein tîm Marchnata a'r Cyfryngau wedi parhau i hyrwyddo'r ystod bresennol o gymorth costau byw sydd ar gael i drigolion. Dosbarthwyd taflen cyngor costau byw gyda'r hysbysiad Treth Gyngor blyneddol, ac rydym yn parhau i gynnwys cyngor pellach gyda'r holl filiau treth gyngor a llythyrau atgoffa a gyflwynir drwy gydol y flwyddyn. Mae'r daflen yn darparu ystod o wybodaeth am y cyngor a'r cymorth sydd ar gael i helpu trigolion â'u costau byw yn Sir Gâr. Mae hyn yn cynnwys gwybodaeth am yr ystod eang o gymorth a ddarperir yn ein tri phrif Hwb a Hwb Bach y Wlad (a ariennir hyd at fis Rhagfyr 2024), yn ogystal â manylion cyswllt cysylltiadau a phartneriaid allweddol. Yn ogystal â hyn, rydym hefyd yn mynychu digwyddiadau allweddol yn rheolaidd ledled y Sir ac yn hyrwyddo'r wybodaeth sydd ar gael i'n trigolion am grantiau penodol fel y Grant Hanfodion Ysgol, sy'n darparu cyllid tuag at wisg ysgol a hanfodion eraill, ynghyd â hyrwyddo Prydau Ysgol am Ddim ar sail prawf modd a Phrydau Ysgol Am Ddim i Bob Disgybl.

Gweithgaredd ar draws ein holl ganolfannau Hwb

	2022/23	2023/24
Ymholiadau Cyffredinol	36,259	42,684
Apwyntiadau	9,933	15,579
Hawliwch Eich Eiddo - trwy Gynghorydd Hwb	1,520	1,916
Ymholiadau Hwb Bach Y Wlad (Hyd 23 - Maw 24)	0	4,814

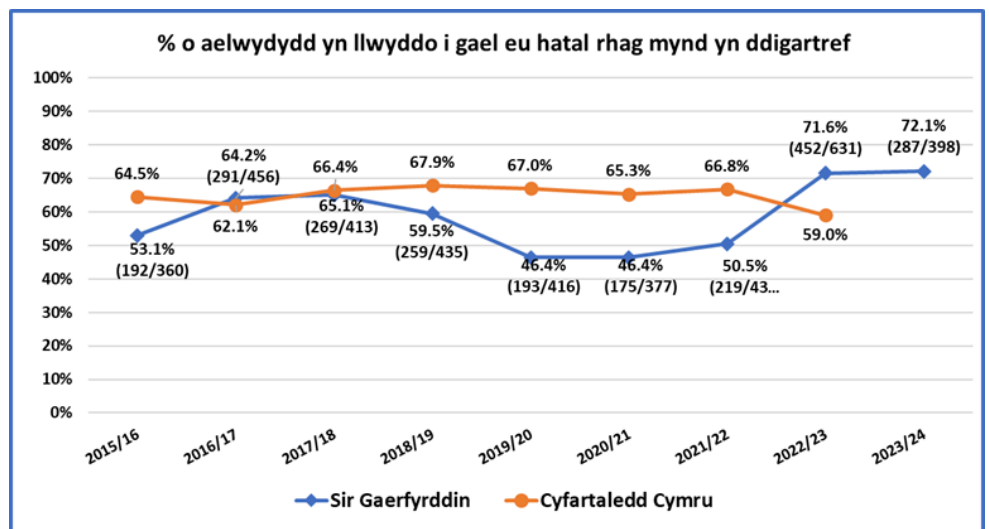
Canlyniad: Lleihau digartrefedd a gweithio tuag at ddod ag ef i ben.

Er ein bod yn gwneud popeth o fewn ein gallu, mae'n rhaid i ni barhau i wella'r ffordd yr ydym yn ymateb i'r pwysau tai presennol drwy arferion gwaith arloesol, cefnogaeth, hyblygrwydd a buddsoddiad. Bydd methu â gwneud hynny yn arwain at beidio â diwallu angen tai, gofynion gwasanaeth dyddiol a chostau sylweddol uwch. Mae'n bosibl bydd problemau cydlyniant cymunedol hefyd wrth reoli ceiswyr lloches a chyn-droseddwr, gyda llawer o'r galw heb ei gynllunio. Yn seiliedig ar ddadansoddiad pellach o'r risgiau presennol, rydym bellach wedi cynyddu'r sgôr risg i adlewyrchu'r pwysau.

Mae'r galw am dai a llefydd i'r digartref yn parhau i fod yn sylweddol (rydym yn cael rhwng 40 a 50 o achosion o gyflwyno'n ddigartref bob wythnos ar hyn o bryd) a bydd galwadau ychwanegol o ran cyn-droseddwr a cheiswyr lloches yn ystod y misoedd nesaf. Mae argaeledd llety dros dro addas hefyd yn parhau i fod yn her ac mae cynnydd diweddar wedi bod yn y defnydd o sefydliadau fel Travel Lodge a Premier Inn fel lleoliadau tymor byr. Gallai hyn arwain at bwysau cyllidebol/cost yn ystod 24/25 ond mae hyn yn cael ei fonitro'n fisol.

Fodd bynnag, rydym yn parhau i wella o ran atal aelwydydd rhag bod yn ddigartref, gan ddod o hyd i opsiynau addas/cynaliadwy i dros 70% o'r teuluoedd ac unigolion sy'n dod atom am help. Gwnaed hyn drwy sawl ymyriad gan gynnwys:

- Gwella cyngor ar y pwynt cyswllt cyntaf drwy'r Tîm Hwb Tai;
- Adolygu ac esblygu newidiadau i'r arferion gweithredol yn barhaus yn unol â'r galw cynyddol;
- Defnyddio'r Polisi Dyraniadau Brys i gyfateb ein cartrefi yn uniongyrchol â'r rhai sydd â'r angen mwyaf; Manteisio i'r eithaf ar y defnydd o'r cyllid sydd ar gael gan Lywodraeth Cymru i atal digartrefedd yn y lle cyntaf, ond lle na allem atal digartrefedd, defnyddio cyllid i ddod o hyd i lety amgen;
- Gweithio gyda'r sector rhentu preifat i gynnal a chynyddu'r cyflenwad o dai fforddiadwy o ansawdd da y gall rhai ar incymau is eu cyrchu'n hawdd

Tai a Digartrefedd

Yn y tymor canolig i'r tymor hir, bydd ein rhaglen Tai Fforddiadwy uchelgeisiol sy'n cynnwys ystod o ddatrysiadau yn darparu llawer mwy o gartrefi drwy ystod o ddulliau - adeiladu o'r newydd, prynu yn ôl, dod â chartrefi gwag yn ôl i ddefnydd ac ati. Rydym hefyd yn edrych yn rhagweithiol ar gaffael tir ar gyfer safleoedd mwy a fydd yn galluogi datblygiadau mwy a darpariaeth gyflymach.

Does dim dwywaith nad yw'r sefyllfa o ran pwysau tai yn her sylweddol ac yn risg i gynghorau ledled Cymru a'r DU yn y dyfodol.

Hwb Bach y Wlad

Cwsmer: Mrs M

Rheswm dros ymweld: Ymchwiliad Cynhaliaeth Plant. Mam sengl, dim incwm heblaw Budd-dal Plant, un plentyn, wedi gwahanu oddi wrth ei phartner oherwydd cam-drin domestig gartref.

Bu Ymgynghorydd Hwb yn helpu Mrs M gyda...

- Cynhaliaeth Plant – Dechrau'r broses,
- Gwasanaeth Cam-drin Domestig Caerfyrddin ar waith,
- Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd – Tîm o Amgylch y Teulu,
- Gostyngiad Person Sengl y Dreth Gyngor – £380.39 oddi ar y bil,
- Atgyfeiriad y Ganolfan Cyngor ar Bopeth - Credyd Cynhwysol - £1,147.28 incwm bob 4 wythnos,
- Cronfa Cymorth Dewisol wedi'i dyfarnu – taleb frys o £67 ar gyfer trydan,
- Prydau ysgol am ddim a grant gwisg ysgol - £125,
- Gostyngiad y Dreth Gyngor - £650.16 oddi ar y bil, lleihau'r bil £40 y mis,
- Taleb fwyd wedi'i darparu a pharsel bwyd,
- Cronfa cymorth i aelwydydd – Ôl-ddyledion rhent a'r dreth gyngor dros £8K,
- Cynllun HelpU Dŵr Cymru – Lleihau'r bil i £291.30 gan arbed £228.70,
- Atgyfeiriad cyflogadwyedd - Y cymorth yn parhau.

Canlyniad: Mae Mrs M mewn sefyllfa well, yn cael cefnogaeth reolaidd a £1,230.15 y mis yn well ei byd.

Beth gallwn ni wneud yn well?

Byddwn yn parhau i weithredu ac yn diweddarau'r Cynllun Trechu Tlodi i ymateb i'r heriau presennol sy'n wynebu trigolion a chymunedau.

Byddwn yn parhau i ddarparu rhaglenni buddsoddi newydd ar gyfer y stoc Tai Cyngor ar sail arolygon o gyflwr y stoc a'n huchelgaais datgarboneiddio. Ynghyd â pharhau i ddatblygu cynlluniau sy'n cynyddu'r opsiynau ar gyfer darparu llety dros dro (gan gynnwys darpariaeth â chymorth).

Byddwn yn datblygu ein Hwb Bach y Wlad ymhellach ym mhob tref farchnad wledig yn y Sir, fel bod cynifer o drigolion â phosibl yn cael gwasanaethau, gwybodaeth a chymorth drwy hefyd gynnal digwyddiadau penodol a gweithgareddau pwrpasol mewn rhai ysgolion gwledig drwy'r Gronfa Ffyniant Gyffredin. Mae'n bwysig nodi taw tan Ragfyr 2024 mae hyn wedi'i ariannu ar hyn o bryd.

Yn Gryno

- Cynyddodd yr amser cyfartalog i gwblhau atgyweiriadau tai cyngor yn sylweddol yn ystod 2023/24 oherwydd ôl-groniad o gyfnod Covid, diffyg deunyddiau, a chapasiti contractwyr. Fodd bynnag, aethpwyd i'r afael â'r materion hyn, ac mae'r ôl-groniad hirdymor wedi'i glirio i raddau helaeth.
- Mae canran y rhent a gollwyd oherwydd bod eiddo'r Cyngor yn wag wedi lleihau'n sylweddol, sy'n welliant. Cyflawnwyd hyn drwy amrywiol newidiadau, gan gynnwys safon gosod newydd, gyda gwelliannau pellach wedi'u cynllunio.
- Mae ein hymagwedd ragweithiol at roi cyngor ar dai, opsiynau tai ac atal digartrefedd yn parhau. Rydym yn wynebu pwysau digynsail o ran tai ac er ein bod wedi gwneud yn dda i ymateb yn gyflym i'r gofynion cynyddol, mae angen i ni barhau i sicrhau ein bod yn gwneud yr ymateb hwn yn gynaliadwy yn y tymor hir. Mae pwysau tai sylweddol mewn amryw ardaloedd yn parhau e.e. ymagwedd "Neb heb help" Llywodraeth Cymru, cyflwyno Deddf Rhentu Cartrefi ym mis Gorffennaf 2022, gan gyflawni ein hymrwymadau adsefydlu a'n pryderon parhaus mewn perthynas â cheiswyr lloches, yn enwedig plant heb oedolion. Mae angen i ni hefyd gynyddu ein hopsiynau ar gyfer Llety Dros Dro yn ein prif ganolfannau poblogaeth sef Caerfyrddin, Llanelli a Rhydaman.
- Mae'r rhaglen datblygu adfywio tai yn parhau i ddarparu llawer iawn mwy o dai fforddiadwy i'w rhentu a'u gwerthu, bydd hyn nid yn unig yn cefnogi'r galw cynyddol am dai ond hefyd yn cyfrannu at dwf economaidd, cymunedau cynaliadwy, a'r economi werdd. Yn 2023/24, roedd y rhaglen yn canolbwyntio ar brynu cartrefi sector preifat, dod â chartrefi gwag yn ôl i ddefnydd, a datblygu cartrefi newydd. Mae datblygiadau yn Heol Spilman, Caerfyrddin a hen adeilad yr YMCA yn Llanelli yn enghreifftiau o hyn.
- Er mwyn tacio'r argyfwng ail gartrefi, mae'r Cyngor wedi penderfynu codi premiwm ar ail gartrefi ac eiddo sy'n wag yn y tymor hir, a'r disgwyl yw i'r ardrethi gynyddu dros y blynyddoedd nesaf.

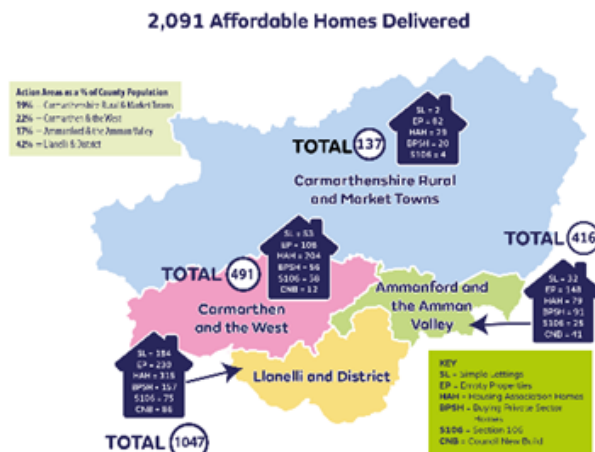
Sut ydyn ni'n gwneud?

- Ar gyfartaledd, cymerwyd 27.6 diwrnod calendr i gwblhau'r holl atgyweiriadau i dai cyngor yn ystod 2023/24, ac roedd hwn yn gynnydd sylweddol gyfartaledd y flwyddyn flaenorol, sef 6.3 diwrnod. Y prif reswm oedd targedu a chlirio hen waith oedd wedi cronni gan nad oedd modd ei gwblhau yn ystod Covid, yn ogystal â diffyg deunyddiau a chapasiti'r contractwr. Mae nifer yr atgyweiriadau a gwblhawyd hefyd wedi cynyddu'n sylweddol gyda chynnydd o 52% o lai na 21,000 o swyddi yn 2022/23 i dros 31,000 o swyddi yn 2023/24. Mae'r ôl-groniad o hen waith wedi'i glirio i raddau helaeth a dylai Fframwaith Gwaith ar Eiddo newydd a'n cynlluniau i gynyddu'r capasiti i wneud gwaith mwy ymatebol yn fewnol ein helpu i leihau'r amser mae eiddo'n wag.
- Mae % y rhent a gollwyd oherwydd bod eiddo'r Cyngor yn wag bellach wedi gostwng i 2.2%, o gymharu â 3.5% y flwyddyn flaenorol. Mae hyn bellach yn golygu bod bron i £1m y flwyddyn o rent ychwanegol yn cael ei gynhyrchu o'r 250 o dai ychwanegol sydd bellach ar gael. Cyflwynwyd sawl newid dros y 21 mis diwethaf i ysgogi gwelliant e.e. safon gosod newydd a chyflwyno tîm mewnol o weithwyr i wneud gwaith ar eiddo gwag, yn ogystal â chontractwyr allanol. Byddwn yn parhau i gymryd camau gwella pellach dros y misoedd nesaf.
- Rydym wedi gallu rhoi cartref i dros 1,000 o aelwydydd mewn tai fforddiadwy presennol neu newydd yn ystod 2023/24.

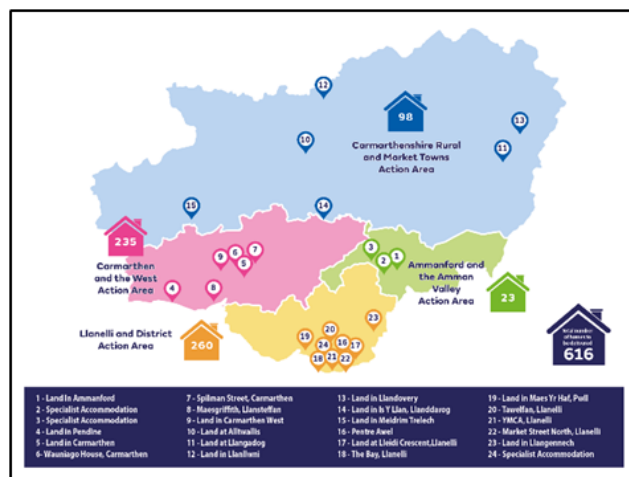
Canlyniad: Argaeledd tai fforddiadwy o ansawdd da ac ynni-ffeithlon yn y Sir.

- O dan Ddeddf Rhentu Cartrefi (Cymru), rydym wedi cyflwyno 7,500 o contractau i denantiaid.
- Rydym wedi darparu dros 2,000 o dai fforddiadwy ers dechrau ein cynllun uchelgeisiol i gynyddu'r cyflenwad o dai fforddiadwy yn y sir. Tai fforddiadwy o ansawdd da yw sylfaen cymunedau iach a chynaliadwy. Rydym wedi parhau i ragori ar dargedau bob blwyddyn a'n ffocws nawr yw prynu tir ychwanegol i sicrhau ein bod yn cynyddu'r cyflenwad o gartrefi ar frys.

- Mae ein rhaglen datblygu adfywio tai yn pennu'r weledigaeth i gefnogi'r gwaith o ddarparu dros 2000 o dai i'w rhentu a'u gwerthu dros y 5 mlynedd nesaf (Chwef 2022-Rhag 2027). Mae'r cynllun yn seiliedig ar ddiwallu angen tai ac ysgogi twf economaidd ledled y Sir gan greu swyddi, adeiladu cymunedau cynaliadwy cryf, a thyfu'r economi werdd.

Roedd y rhaglen ar gyfer 2023/24 wedi darparu 331 o gartrefi ychwanegol ac yn canolbwyntio ar brynu cartrefi sector preifat ar gyfer anghenion cyffredinol ac arbenigol o ran tai, gan ailddefnyddio tai gwag a datblygu cartrefi newydd, yn cynnwys trosi hen swyddfeydd y cyngor sir yn Heol Spilman yn 12 fflat

Mae'n bwysig bod y cynllun hwn yn cysylltu â blaenoriaethau corfforaethol ac adrannol ehangach fel Canol Trefi, Deg Tref Wledig a phrosiectau adfywio allweddol e.e. Pentre Awel, Tyisha, Gorllewin Caerfyrddin a Thŷ Wauniago (Caerfyrddin). Mae swm sylweddol o arian grant ychwanegol hefyd wedi'i dynnu i lawr oddi wrth Lywodraeth Cymru ac wedi cyflawni gwariant llawn o'r Grant Tai Cymdeithasol o £17m yn ystod 2023/24.

- Rydym hefyd wedi bod yn datblygu rhagor ar ein Cynllun Datgarboneiddio ar gyfer ein cartrefi Cyngor presennol, sy'n ein rhoi ni ar y blaen o gymharu â gweddill Cymru. Bydd yr holl weithgareddau hyn yn cyfrannu'n sylweddol at greu cyfleoedd swyddi a hyfforddiant i bobl leol yn ystod y blynyddoedd nesaf. Bydd hefyd yn helpu i ddatblygu'r gadwyn gyflenwi o ran technolegau newydd.

- Rydym yn cyflwyno cynnig Rheoli Ystadau a Thenantiaethau newydd a fydd yn gweld mwy o swyddogion tai ar ein hystadau, gwasanaeth tasgmon newydd a chynllun cynaliadwy i ymgysylltu'n rheolaidd â thenantiaid ar yr hyn sy'n bwysig iddynt. Mae cyfradd bodlonrwydd ein tenantiaid wedi gostwng yn ystod 2023/24 (tebyg i dueddiadau ar gyfer pob landlord tai cymdeithasol arall yng Nghymru) ac rydym am sicrhau ein bod yn ymateb yn rhagweithiol i hyn. Fodd bynnag, rydym mewn sefyllfa eithaf da o ran ein dull o gasglu incwm tenantiaid presennol, yn enwedig yng nghyd-destun yr argyfwng costau byw presennol. Rydym wedi datblygu tîm cynllety cryf sy'n helpu i gynnal tenantiaethau ac yn sicrhau bod tenantiaid yn cael yr hyn mae hawl ganddynt iddo e.e. budd-daliadau, nwyddau gwyn ac ati. Mae ein Tîm Tai Sector Preifat yn parhau i wneud cynnydd, yn enwedig wrth ddatblygu "Cynnig Landlordiaid" newydd a fydd, gobeithio, yn arwain at gadw landlordiaid preifat presennol er mwyn diwallu anghenion tai parhaus yn ogystal â denu rhai newydd. Mae nifer y cartrefi preifat gwag yn parhau i fod yn her a byddwn yn parhau i ganolbwyntio ar hynny yn ystod 2024/25. Bu gwelliant enfawr hefyd yn rheolaeth safle Teithwyr Penybryn ac yn ein gwasanaethau cyffredinol i'r gymuned Sipsiwn a Theithwyr.
- Dros y tair blynedd nesaf, bydd yr hyn sydd gan y Cyngor ar y gweill o ran datblygu tai newydd yn darparu dros 600 o dai. Bydd ein tai newydd yn diwallu anghenion unigol ein cymunedau ac yn cynnwys tai, byngalos a fflatiau ar gyfer unigolion a theuluoedd. Mae ein holl dai sy'n cael eu codi o'r newydd yn dilyn set glir o egwyddorion dylunio sy'n creu cymunedau newydd cynaliadwy, gydag ymdeimlad gwirioneddol o le.
- Tra'n cefnogi datganiad gweledigaeth y Cabinet i ystyried defnyddio rhagor ar y pwerau ychwanegol roddwyd gan Lywodraeth Cymru i fynd i'r afael â'r argyfwng ail gartrefi, rydym wedi penderfynu defnyddio ein pwerau dewisol i godi premiwm ar ail gartrefi ac eiddo sy'n wag yn yr hirdymor. Bydd premiwm o 50% yn cael ei godi yn 2024/25 mewn perthynas ag ail gartrefi gyda'r bwriad o gynyddu'r premiwm i 100% o Ebrill 2025 ymlaen, ac ar dai sy'n wag yn y tymor hir, codir premiwm o 50% ar eiddo sy'n wag am fwy na blwyddyn a llai na 2 flynedd, 100% am 2 i 5 mlynedd a 200% ar gyfer eiddo sy'n wag dros 5 mlynedd.

Rydym yn gwbl ymwybodol o'r anawsterau parhaus y mae llawer o'n tenantiaid presennol a darpar denantiaid yn wynebu. O ganlyniad, rydym wedi ceisio cydbwysu fforddiadwyedd rhent a'r incwm ychwanegol sydd ei angen arnom (trwy gynyddu rhent yn flynyddol) â'r hyn y mae angen i ni ei fuddsoddi yn ein cartrefi, i'w gwneud yn rhatach i'w rhedeg, (gan gynnwys technolegau datgarboneiddio ac effeithlonrwydd ynni newydd) yn ogystal â darparu cartrefi newydd ychwanegol ar gyfer ein tenantiaid yn y dyfodol.

Drwy leihau ein tai cyngor gwag, cynyddu'r cyflenwad drwy godi tai newydd, prynu'n ôl a gweithio gyda'r sector preifat a landlordiaid cymdeithasol eraill, rydym wedi dyrannu 778 (70% trwy Stoc y Cyngor a 30% gan landlordiaid cymdeithasol eraill) o gartrefi i deuluoedd ac unigolion, yr oedd llawer ohonynt yn wynebu amddifadrwydd.

"Sarah - Oni bai am yr help a gefais gan y Cyngor ar y dechrau i ddod o hyd i rywle i fyw'n syth, ac yna'n fuan wedyn, denantiaeth ddiogel y gallwn ei fforddio, byddai fy nheulu a fi ar y stryd. Erbyn hyn mae gan fy mhlant le diogel i fyw, lle maen nhw wedi setlo, ac rydw i wedi cael y gefnogaeth i reoli fy nghyllid yn iawn".

"X - roeddwn i'n 19 oed ar y pryd, yn drawsryweddol a newydd gael fy ngwneud yn ddigartref oherwydd camdriniaeth gan aelod o'r teulu. Ces fy rhoi mewn prosiect tai â chymorth lle'r oeddwn yn teimlo'n ddiogel ac aeth pethau'n dda yno. Sylweddolais y gallwn i fyw gyda phobl eraill ac ymddiried ynddyn nhw drwy fod yn yr amgylchedd hwnnw a chael y gefnogaeth honno, ac yna ces fy ailgartrefu'n llwyddiannus yn un o dai a rennir y Cyngor."

Beth gallwn ni wneud yn well?

- Byddwn yn parhau i ddatblygu opsiynau ymhellach o ran mynediad i dai fforddiadwy trwy ddatblygu ystod fwy o ddewisiadau perchnogaeth cartref cost isel. Bydd hyn yn sicrhau ein bod, fel rhan o'r opsiynau tai fforddiadwy, yn gallu cynnig dewis arall go iawn i'r farchnad rhentu ar gyfer unigolion a theuluoedd a hoffai fod yn berchen ar eu cartref eu hunain ond na allant fforddio prynu cartref ar werthoedd y farchnad agored.
- Bydd ein swyddogion tai yn fwy gweladwy ar ystadau i sicrhau ein bod yn parhau i gefnogi tenantiaid cyngor sy'n profi anawsterau, ond hefyd i sicrhau bod amodau tenantiaeth yn cael eu gorfodi lle mae tenantiaid yn dewis anwybyddu eu cyfrifoldebau.
- Byddwn yn parhau i fod mor ragweithiol ag y gallwn wrth ailddefnyddio cartrefi gwag yn y sector preifat, nid yn unig i gynyddu argaeledd tai fforddiadwy, ond hefyd i fynd i'r afael â'r "dolur llygaid" lleol sydd weithiau'n gysylltiedig â thai gwag.
- Byddwn hefyd yn parhau i fwyhau incwm rhent ar draws cartrefi, garejis, a thaliadau gwasanaeth, a byddwn yn mynd i'r afael â'r argyfwng ail gartrefi drwy godi premiwm ar ail gartrefi ac eiddo sy'n wag yn y tymor hir. Byddwn yn parhau i ddatblygu model cymorth cyffredinol drwy ein canolfannau Hwb, trwy gyfeirio a brysbenno, gan gynyddu argaeledd mynediad uniongyrchol i wasanaethau arbenigol fel Dewisiadau Tai.

Yn Gryno

- Mae gwelliant nodedig wedi bod wrth i lai o bobl aros yn yr ysbyty am ofal cartref.
- Mae'r Cynllun Cenedlaethol i Atgyfeirio Cleifion i Wneud Ymarfer Corff wedi arwain at gynnydd sylweddol mewn atgyfeiriadau.
- Mae'r amser cyflawni ar gyfer gwaith Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl wedi gwella ychydig, ac mae nifer yr addasiadau a gwblhawyd wedi cynyddu.
- Mae ymdrechion ar y cyd gyda chydweithwyr ieuchyd wedi cael eu cryfhau, yn enwedig drwy'r tîm Gartref yn Gyntaf, sydd wedi ennill sawl gwobr ac sy'n cael effaith gadarnhaol ar lif ysbytai a lleihau rhestrau aros.
- Mae Strategaeth Atal yn cael ei datblygu ar draws ein Adran Cymunedau, gan ganolbwyntio ar ddull poblogaeth gyfan o atal, a disgwylir bydd hyn yn lleihau'r galw am ymyrraeth statudol.
- Mae buddsoddiadau yn y Gwasanaethau Iechyd Meddwl wedi sefydlu llwybr llesiant ar draws Sir Gaerfyrddin, gan ganolbwyntio ar ymyrraeth gynnar ac atal.

Sut ydyn ni'n gwneud?

- Ddiwedd mis Mawrth 2024, roedd 7 o bobl yn aros yn yr ysbyty am ofal cartref, mae hwn yn welliant ar y ffigwr o 35 ar ddiwedd Mawrth 2023.
- Mae nifer yr atgyfeiriadau i'r Cynllun Atgyfeirio Cleifion i Wneud Ymarfer Corff wedi cynyddu'n sylweddol, gyda 1,537 wedi dod i law yn ystod 2023/24, sef yr uchaf ers i'r cynllun ddechrau. Mae dros 70% (316/450) o'r rhai a ddechreuodd y cynllun wedi cwblhau'r rhaglen 16 wythnos yn ystod 2023/24, a dyma'r gyfradd gwblhau uchaf ers dechrau cofnodi data.
- Mae nifer cyfartalog y diwrnodau calendr a gymerwyd i ddarparu Grant Cyfleusterau i'r Anabl yn parhau i fod yn uchel ar 273 diwrnod yn ystod 2023/24, er bod hyn yn welliant bach ar 277 diwrnod y flwyddyn flaenorol. Roedd cynnydd o 14% yn nifer yr addasiadau gwblhawyd yn y flwyddyn o gymharu â 2022/23. Mae'r ôl-groniad o hen waith nad oedd modd ei gwblhau yn ystod Covid, yn ogystal â diffyg deunyddiau a gallu contractio bellach wedi gwella, ond mae'r galw am addasiadau'n uchel, ac mae angen gwneud gwaith ar gyfer anghenion cymhleth.

Canlyniad: Gwasanaethau integredig di-dor rhwng lechyd a Gofal Cymdeithasol.

- Er nad yw Gofal Cymdeithasol i Oedolion wedi'i integreiddio'n ffurfiol ag iechyd, mae ymrwymiad cryf i gydweithio. Mae'r timau Cymunedol wedi'u cydleoli â chydweithwyr iechyd; mae cydweithredu â Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda yn hanfodol i ddatblygu ein hamcanion is-adrannol ac rydym yn gweithio gyda'n gilydd i ddatblygu sawl hanfod strategol e.e. trawsnewid gwasanaethau iechyd meddwl ac anabledd dysgu, hunanladdiad ac atal hunan-niweidio.
- Rydym wedi llwyddo i sefydlu trefniant brysbennu ar gyfer gofal canolradd gyda chydweithwyr iechyd - y tîm Gartref yn Gyntaf. Mae hyn yn cael effaith ar lif ysbytai a lleihau rhestrau aros.
- Rydym wedi datblygu amrywiaeth o lety â chymorth i leihau'r ddibyniaeth ar ofal preswyl. Mae hyn yn gwella canlyniadau, ac yn hyrwyddo annibyniaeth a dewis unigolion. Mae'r rhaglen waith hon wedi effeithio ar dargedau cynilo, drwy leihau gorddarpariaeth mewn rhai achosion. Rydym wedi sefydlu strwythur llywodraethu newydd ar gyfer y gwaith hwn a nodwyd fel maes gwella y llynedd. Mae saith cynllun tai wedi eu hagor ac mae mwy i ddilyn. Mae tua 32 o bobl wedi camu i lawr o ofal preswyl.
- Mae'r Cyngor yn parhau i wneud cyfraniad sylweddol i waith y Bwrdd Diogelu Rhanbarthol ac mae'n cymryd rôl arweiniol yn sawl un o'i is-grwpiau cysylltiedig.
- Mae Grŵp Gweithredol Diogelu Lleol Sir Gaerfyrddin sy'n cwrdd bob chwarter, yn brawf o ymrwymiad parhaus yr holl asiantaethau lleol i gydweithio i wella diogelu.

Tîm Gofal Cymdeithasol a Diogelu Iechyd

Helpodd y Tîm Gofal Cymdeithasol a Diogelu Iechyd i reoli achosion o Covid-19 mewn cartrefi gofal. Yn ystod achos o Covid-19 mewn cartref gofal bydd y tîm yn cynnig ymweliadau cymorth, cyfarfodydd Teams, a galwadau ffôn i ddarparu cyngor atal a rheoli heintiau i helpu i leihau lledaeniad yr haint a diogelu staff a phreswylwyr yn y cartref gofal. Roedd cyfanswm o 32 achos o Covid-19 ar draws 28 o Gartrefi Gofal yn ystod 2023-2024.

Cafodd y Tîm Gofal Cymdeithasol a Diogelu Iechyd sy'n gweithio mewn cydweithrediad ag Iechyd Cyhoeddus Cymru a Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda, eu hyfforddi i olrhain cysylltiadau agos TB (Twbercwlosis) a'u defnyddio i gasglu gwybodaeth allweddol trwy alwadau ffôn, a dilyn sgrïpt y penderfynwyd arni ymlaen llaw i nodi a fyddai unigolyn yn gymwys i gael ei sgrinio, fel cyswllt achos o TB. Cafodd 520 o alwadau eu gwneud gan gysylltu â 283 o bobl dros gyfnod o saith mis. Roedd dros 32% o'r bobl a alwyd yn gymwys i gael eu sgrinio.

Canlyniad: Gwasanaethau hygyrch, cynhwysol a chynaliadwy, sy'n hyrwyddo ac yn hwyluso dysgu, diwylliant, treftadaeth, gwybodaeth, llesiant a hamdden.

Mae ein taith trawsnewid o ran cyfleoedd dydd anabledd dysgu wedi cael croeso twymgalon gan y tîm staff, sydd yn arloesol drwy'r amser gan gynnwys wrth wneud gweithgareddau ar y cyd â hamdden.

- Mae'r Ganolfan Sgiliau sydd newydd ei sefydlu yn Cross Hands yn cynnig celf a chrefft, gwaith coed, datblygu sgiliau a hyfforddiant achrededig i bobl ag anableddau dysgu neu iechydd meddwl. Cam nesaf yr Hwb Sgiliau yw datblygu cynlluniau gwirfoddoli a chyflogaeth â chymorth, sy'n gam sylweddol o ran darparu cyfleoedd go iawn i bobl ag anableddau dysgu ac iechydd meddwl i gyrraedd eu potensial.
- Nododd adroddiad arolygu Arolygiaeth Gofal Cymru ym mis Chwefror 2024 am Ganolfan Seibiant Tir Einon ar gyfer anableddau dysgu, gymaint maent yn gwerthfawrogi'r gwaith aruthrol a wneir gan y gwasanaeth a'r effaith gadarnhaol ar eu hanwyliaid gan ddarparu gofal o safon eithriadol o uchel.

Cynllun Cerdyn Aur

Mae Cynllun Cerdyn Aur Sir Gaerfyrddin yn caniatáu i drigolion sy'n cynrychioli ein gwlad, fel athletwyr sydd heb fod yn cael tâl yn eu camp ddewisol, gael mynediad i gyfleusterau yng Nghanolfannau Hamdden Actif, yn rhad ac am ddim, i ategu eu rhaglen hyfforddi bresennol. Yn ystod 2023/24 derbyniodd Actif 80 o geisiadau am Gerdyn Aur, a rhoddwyd 78 ohonynt. Mae'r ceisiadau yn adlewyrchu'r amrywiaeth eang o chwaraeon sydd ar gael yn y Sir, gan fod 28 o wahanol chwaraeon yn rhan o hyn.

Drwy gydol 2023-24 mae Actif wedi cefnogi clybiau a sefydliadau chwaraeon gyda cheisiadau am grant ar gyfer Cronfa Cymru Actif (BAWF) a chynllun 'Grant Arbed Ynni' Chwaraeon Cymru. Mae hyn wedi arwain at 18 o glybiau chwaraeon Sir Gaerfyrddin yn derbyn cyfanswm cyfunol o £41,157 yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf hon trwy'r BAWF. Yn ogystal, derbyniodd 5 clwb yn Sir Gaerfyrddin gyllid drwy'r Grant Arbed Ynni hefyd, gan arwain at fuddsoddi cyfanswm pellach o £94,466.

Cynllun Llysgenhadon Sir Gaerfyrddin

Wedi'i lansio yn 2023 gan y Cyngor Sir ar ôl peilot llwyddiannus dan gefnogaeth Croeso Cymru yng Ngogledd Cymru, nod cynllun Llysgenhadon Sir Gaerfyrddin yw datblygu gwybodaeth y gymuned am hanes a diwylliant y Sir, yn ogystal â phethau i'w gwneud. Yn ogystal â chynyddu balchder cymunedol ac ymwybyddiaeth o'r hyn sydd ar gael yn lleol, mae hefyd yn helpu cymunedau lleol i gefnogi busnesau lleol i ennill mwy o incwm gan ymwelwyr. Crëwyd cyfres o fodiwlau ar-lein ar bynciau sy'n amrywio o Gestyll a Gerddi, Iaith, Diwylliant a Hanes, Llwybrau Cerdded a Beicio a Threfi unigol ar draws tair lefel wahanol, gan ganiatáu i gyfranogwyr ennill ardystiad lefel efydd, arian ac aur.

Ar gael trwy wefan ddwyieithog, mae'r modiwlau wedi'u hysgrifennu a'u dylunio gan y swyddogion datblygu twristiaeth i fod yn addysgiadol ac yn hwyl gyda chwis i'w gwblhau ar ddiwedd pob modiwl. Lansiwyd modiwl Y Gymraeg a diwylliant Cymru fel rhan o'n gweithgareddau i gefnogi'r Urdd tra bo mewnbwn trefi lleol wedi bod drwy fforymau a'r prosiect 10 tref.

Trwy hyrwyddo parhaus, mae'r niferoedd bellach wedi cyrraedd dros 400, gan gynnwys y rheiny sy'n gweithio'n uniongyrchol ym maes twristiaeth, megis gwestai, myfyrwyr yng Ngholeg Sir Gâr, sgowntiaid ffilm, swyddogion llyfrgelloedd a chanolfannau cyswllt, yn ogystal â gweithwyr lletygarwch yn y trefi. Dyfernir tystysgrif i bob un gyda rhai bellach yn defnyddio'r cynllun fel rhan o'u proses sefydlu staff.

Darganfod Sir Gâr

Mae sianelau cyfryngau cymdeithasol Darganfod Sir Gâr wedi cael eu defnyddio bron yn ddyddiol i gyfathrebu pethau i'w gwneud a'u gweld ledled y Sir i breswylwyr a'r rhai sy'n ymweld. Gan ddefnyddio swyddi organig a grëwyd gan y swyddogion datblygu twristiaeth a pheth hysbysebu y talwyd ar ei gyfer drwy ddefnyddio cyllid y Gronfa Ffyniant Gyffredin, rydym wedi gallu cynyddu dilynwyr y cyfrif Facebook i 22,000 a chyrraedd dros 3 miliwn, a chyrhaeddwyd dros 65,000 o gyfrifon Instagram o fis Ionawr i fis Mawrth. Defnyddir fideos dwyieithog a lluniau trawiadol i roi gwybod i bobl am lefydd am ddim i fynd, teithiau cerdded hygyrch, llwybrau beicio a bwyd a diod lleol. Mae ymgyrchoedd radio ychwanegol wedi bod yn rhan o'r cynllun cyfathrebu gyda'r holl ddiddordeb yn cael ei sianelu i brif wefan "pethau i'w gwneud" y Sir.

Rydym wedi llwyddo i hyrwyddo dros 200 o ddigwyddiadau cymunedol drwy gydol y flwyddyn yn ogystal â chefnogi 48 ohonynt drwy roi arweiniad rheoli. Ysgrifennwyd, dyluniwyd ac argraffwyd rhifyn Haf a Gaeaf o Ganllaw Ymwelwyr poblogaidd Sir Gâr yn ystod y flwyddyn, gyda 120,000 yn cael eu dosbarthu i leoliadau allweddol wedi'u targedu gan gynnwys caffis, llyfrgelloedd a gwestai. Mae'r canllaw'n darparu cymorth gweledol gwerthfawr i dros 100 o fusnesau a chaiff ei geisio gan drigolion sydd am ddarganfod eu sir eu hunain yn ogystal â rhai sy'n aros.

Prosiect Denu Twristiaid Pentywyn

Mae llety Caban a'r Amgueddfa wedi'u hadeiladu ochr yn ochr gan ddefnyddio technolegau adeiladu cynaliadwy a nodweddion ynni adnewyddadwy. Mae'r Arena Ddigwyddiadau awyr agored a'r Rhodfa Arddangos eisoes wedi cynnal calendr helaeth o ddigwyddiadau i ategu'r digwyddiadau blynyddol rheolaidd presennol ym Mhentywyn, megis The Vintage Hot Rods a Straight-liners. I gwblhau'r prosiect, mae ardal chwarae gyffrous i blant, gardd dwyni gydag arwyddion â gwybodaeth am Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig ac Ardaloedd Cadwraeth Arbennig cyfagos, a gwell parcio.

Mae ffynonellau cyllid ychwanegol i wella'r cynnig a'r profiad i ymwelwyr yn cynnwys:

- Arena chwaraeon tywod,
- pwyntiau gwefru cerbydau trydan,
- pwyntiau gwefru E-feiciau,
- loceri beic diogel,
- 30 lle parcio ychwanegol

Yn flaenorol, mae'r fasnach dwristiaeth ym Mhentywyn wedi bod yn dymhorol gyda'r rhan fwyaf o fusnesau'n cau ddiwedd mis Hydref ac yn ailagor yn y Gwanwyn. Mae'r cyfleuster hwn ar agor drwy gydol y flwyddyn, a gyda chalendr digwyddiadau drwy gydol y flwyddyn, mae'n denu ymwelwyr dros nos ac ymwelwyr dydd drwy'r tymor tawelach, gan roi cyfle i fusnesau eraill ym Mhentywyn sy'n ddibynnol ar dwristiaeth ymestyn eu misoedd masnachu, a thrwy hynny gynnal a chadw eu staff hefyd.

Mae busnesau lleol wedi ymateb yn gadarnhaol i'r cyfleusterau newydd ac yn awyddus i gydweithio i hyrwyddo busnesau, digwyddiadau ac ati ei gilydd ac ymestyn amserau agor i'r tymhorau tawelach.

Mae'r gymuned wedi ymateb yn gadarnhaol ac yn awyddus i fwynhau'r cyfleusterau, cael mewnbwn i galendr digwyddiadau gydol y flwyddyn, a bod yn rhan o'r gyrchfan arfordirol fywiog a chynaliadwy newydd lle ceir amrywiaeth o fusnesau twristiaeth, o gaffis a siopau hufen iâ i logi cyfarpar ar gyfer y traeth a syrffio a gweithgareddau awyr agored, ac maent yn annog busnesau newydd i fuddsoddi ym Mhentywyn.

Mae'r Amgueddfa Cyflymder Tir a Caban, ynghyd â'r gwelliannau allanol, wedi ennill gwobr VAQAS Croeso Cymru (Cynllun Sicrhau Ansawdd Atyniadau i Ymwelwyr).

Rhaglen Wirfoddoli'r Amgueddfa

Lansiwyd rhaglen wirfoddoli'r amgueddfa ym mis Tachwedd 2023, a chafodd 15 o wirfoddolwyr eu recriwtio yn y pedwar mis cyntaf. Yn dilyn diwrnod agored gydag Ymddiriedolaeth Coleg Elydir fe wnaethom hefyd ddatblygu rhaglen o gyfleoedd gwirfoddoli i'w dysgwyr oedd ag anghenion cymorth ychwanegol. Mae'r gwaith hwn wedi elwa ar y cysylltiad â'r Prosiect Gwirfoddoli Strategol mewn Hamdden a chynllun gwobrwyo Credyd Amser Tempo, y mae'r Amgueddfa Cyflymder Tir yn ei gefnogi. Roedd ein gwasanaeth allgymorth cymunedol yn cynnwys ymweld â grŵp cymorth dementia a dirywiad macwlaidd i helpu i lunio gwasanaeth hel atgofion a chynllun blychau cof, meithrin partneriaeth ehangach gyda Phrosiect Ysbrydoli Atgofion Amgueddfa Cymru ac Amgueddfa Wlân Cymru.

Canlyniad: Gwell gwasanaethau ataliol i fodloni gofynion poblogaeth sy'n heneiddio.

Hyfforddiant ac Arweiniad

Darparodd y Tîm Gofal Cymdeithasol a Diogelu Iechyd hyfforddiant Atal a Rheoli Heintiau i 124 o staff cartrefi gofal ar draws yr Awdurdod Lleol a chartrefi gofal preifat, yn ogystal â 196 o ofalwyr gofal cartref yr Awdurdod Lleol.

Darparwyd sesiynau hyfforddi hefyd i 734 o staff ar draws 44 Awdurdod Lleol a gwahanol fathau o gartrefi gofal preifat. Nod y sesiwn oedd darparu hyfforddiant wyneb yn wyneb i staff i loywi'u gwybodaeth am wisgo a thynnu PPE a hylendid dwylo.

Strategaeth Atal

Mae Strategaeth Atal yn cael ei datblygu o fewn ein Hadrannau Cymunedau. Bellach mae gennym Uwch-reolwr yn gweithio ar draws y gwasanaethau integredig a gofal cymdeithasol i oedolion er mwyn datblygu dull poblogaeth gyfan ar gyfer atal. Rhagwelir y bydd hyn yn lleihau'r galw am ymyrraeth statudol ac yn mwyhau potensial unigolion.

Mae atal hunanladdiad a hunan-niweidio ac iechyd meddwl plant ac oedolion ifanc yn flaenoriaeth barhaus. Mae ymarfer mapio yn cael ei ddatblygu i nodi cefnogaeth a gwasanaethau yn ogystal â'r rhwystrau i'r rhai sy'n ceisio cymorth. Bydd y gwaith hwn yn helpu i lywio'r strategaeth.

Mae pob tîm yn y gwasanaeth Gofal Cymdeithasol i Oedolion wedi cyflawni neu'n gweithio tuag at y cynllun Buddsoddwyr mewn Gofalwyr. Mae'r cynllun yn gofyn am dystiolaeth bod gofalwyr yn cael eu cefnogi i barhau yn eu rôl ofalu. Mae'r gwaith hwn yn elfen allweddol o'n strategaeth atal sy'n datblygu.

Y Gwasanaeth Llesiant Iechyd

Mae'r buddsoddiad yn y Gwasanaethau Iechyd Meddwl wedi ein galluogi i sefydlu llwybr Llesiant ar draws Sir Gaerfyrddin sy'n canolbwyntio ar ymyrraeth gynnar ac atal.

Sefydlwyd y gwasanaeth Lles Iechyd sy'n gweithredu fel gwasanaeth ataliol, gyda'r nod o ddarparu cymorth i bobl cyn iddynt gyrraedd pwynt argyfwng. Gwasanaeth sy'n gynhwysol ac yn gweithredu'n brydlon i sicrhau bod pobl yn cael y gofal a'r cymorth cywir sydd eu hangen arnynt, pan fydd ei angen arnynt. Mae'r gwasanaeth yn defnyddio dull amlddisgyblaethol o fynd i'r afael â straen cymdeithasol pobl, gan gysylltu â thimau meddygon teulu, tai, prawf, a gwaith cymdeithasol ledled Sir Gaerfyrddin.

Mae'r gwasanaeth yn darparu:

- Dull cynhwysol o gefnogi iechyd meddwl,
- Dull ataliol sy'n seiliedig ar gryfderau,
- Y nod yw gwella gwytnwch ac iechyd meddwl oedolion ledled Sir Gaerfyrddin.

Mae'r galw am y gwasanaeth hwn yn cynyddu gyda rhai canlyniadau cadarnhaol yn cael eu hadrodd gan y rhai sydd wedi defnyddio'r gwasanaeth hwn.

Canlyniad Rheoleiddo a Chanmoliaethau

- Roedd Llesiant Delta yn llwyddiannus yng Ngwobrau Gofal Prydain 2024 gan ennill y wobwr 'Rhoi Pobl yn Gyntaf'. Nododd arolygiad diweddar Arolygiaeth Gofal Cymru fod Llesiant Delta yn lle gwyach i weithio ac yn cael cefnogaeth dda gan y rheolwyragement.
- Yn clodfori'r gweithwyr gofal a'r gofal maent yn ei ddarparu Nododd arolygiad diweddar gan Arolygiaeth Gofal Cymru ym mis Tachwedd 2023 fod y cwsmeriaid a'u perthnasau.
- Nododd arolygiad diweddar gan AGC o Gartref Gofal Preswyl Awel Tywi ym mis Mehefin 2023 fod y staff wedi'u hyfforddi'n dda ac yn wybodus am y bobl maent yn eu gwerthfawrogi a'u cefnogi.

Cyhoeddodd Archwiliad Cymru adroddiad lleol '**Adolygiad dilynol o'r Trefniadau Corfforaethol ar gyfer Diogelu – Cyngor Sir Gaerfyrddin**' ym mis Hydref 2023. Roedd yr adroddiad yn edrych a oedd gennym fel Cyngor, drefniadau effeithiol ar waith ar gyfer Diogelu Corfforaethol, i sicrhau bod pob un o'i weithwyr yn chwarae eu rhan i ddiogelu a hyrwyddo lles plant ac oedolion a all fod mewn perygl o niwed.

Roedd yr adolygiad yn canolbwyntio ar y trefniadau corfforaethol ar draws y Cyngor ar gyfer diogelu. Nid oedd yn adolygiad o drefniadau diogelu[2] penodol mewn Addysg na Gwasanaethau Cymdeithasol.

Nododd yr adroddiad nad oedd y Cyngor wedi mynd i'r afael â'r holl argymhellion yn adroddiad cenedlaethol 2015 ar ddiogelu corfforaethol ac roedd gwendidau yn ei drefniadau goruchwyllo a sicrwydd diogelu corfforaethol yr oedd angen mynd i'r afael â nhw fel y gall y Cyngor sicrhau ei hun bod y risg yn cael ei leihau. Gwnaed pum argymhelliad, ac ymatebom a mynd i'r afael â'r rhain drwy gytuno ar gynllun gweithredu gyda sawl cam bellach wedi'u cwblhau.

Addasiadau

Cwblhawyd 894 o addasiadau yng nghartrefi'r Cyngor a chartrefi preifat drwy'r Grant Cyfleusterau i'r Anabl yn ystod 2023/24. Mae hyn yn cynrychioli cynnydd o 40% o gymharu â 2 flynedd yn ôl. Mae'r galw am addasiadau yn uchel, cafwyd cynnydd o 58% yn y galw dros yr un cyfnod, ac mae'r gwaith sydd ei angen yn cynyddu ar gyfer anghenion mwy cymhleth.

Cynllun Cenedlaethol i Atgyfeirio Cleifion i Wneud Ymarfer Corff

Mae Chwaraeon a Hamdden Actif yn darparu ystod eang o ymyriadau iechyd mewn partneriaeth â Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda a Thimau Iechyd y Cyhoedd Cenedlaethol. Mae'r cynllun cenedlaethol i atgyfeirio cleifion i wneud ymarfer corff yn ymyrraeth ymarfer corff 16 wythnos ar gyfer unigolion â chyflyrau cronig, rhaglen cyn-diabetes sy'n cynnwys cyngor am ymarfer corff a chyngor maethol sy'n targedu'n benodol unigolion sy'n cael eu hystyried yn gyn-diabetig a'n rhaglen Atal Cwmpadau Rhagweithiol sy'n targedu pobl sydd mewn perygl o gwmpo neu'n ofni cwmpo ac yn rhoi cryfder a chydwyssedd iddynt i'w hatal rhag cwmpo.

Cynlluniau Llety

O fewn Gofal Cymdeithasol i Oedolion, rydym wedi datblygu sawl cynllun llety sydd wedi gwella ansawdd bywyd unigolion ag anabledd dysgu yn sylweddol. Isod mae tystiolaethau gan ddau berson sydd wedi symud i mewn i un o'r eiddo newydd.

Meddai K, *"Mae'n dda byw yno, rwy'n hoffi gwnio, celf diemwnt, nofio yn y ganolfan hamdden, y grŵp cerdded, Dance Gold ac rwy' wedi dechrau nôl yn ioga, maen nhw i gyd gerllaw yn y ganolfan hamdden, ac mae staff yn dod gyda fi i wneud yn siŵr fy mod i'n croesi'r ffordd yn saff, ac rwy'n gweld rhai o'm ffrindiau yno. Dw i'n gweld fy ngheulu ar y penwythnos."* Gofynnais am fyw yn y cartref a dywedodd K *"Rwy'n hoffi fy ngwely, fy ystafell ac rwy'n ei lanhau ac yn helpu gyda'r siopa. Rwy' wrth fy modd â'r holl bethau rwy'n eu gwneud yma."* *"Heddiw dwi'n mynd i Techniquet gyda'r lleill sy'n byw yma a'r staff, ni'n mynd ar y trŵn."*

Dywedodd rhiant; *"Mae'n gwirfoddoli cwpwl o weithiau yn yr Ysbyty a phan wnes i alw yn gynharach yr wythnos hon, doedd ganddo ddim amser i siarad gan ei fod yn mynd allan i siopa bwyd i'r aelwyd. Mae e fel dyn newydd, mae'n ffynnu ac yn mwynhau cael mwy o annibyniaeth."*

Beth gallwn ni wneud yn well?

Gofal cymdeithasol i oedolion

Mae'r agenda atal yn un y mae angen i ni ei symud ymlaen yn gyflym yn ystod 2024. Mae yna enghreifftiau o arfer arloesol yn ein gwasanaethau dydd lle rydym wedi defnyddio cyfleusterau cymunedol a hamdden i atal pobl rhag gorfod mynychu gwasanaeth mewn adeilad. Mae gennym hefyd enghreifftiau o ymyrraeth greadigol gan ein timau cymunedol, megis y llwybrau llesiant yn y timau Iechyd Meddwl Cymunedol i ddarparu gwybodaeth a chymorth ar bwynt cynharach i atal yr angen am ymyrraeth statudol, ond mae gennym lawer i'w wneud yn y maes hwn i allu ateb y galw yn y dyfodol.

Un o'r meysydd lle mae angen mwy o ffocws eleni yw atal hunanladdiad gan ein bod wedi gweld cynnydd sylweddol yn nifer yr achosion o hunanladdiad a amheuir yn Sir Gaerfyrddin ac ar draws y rhanbarth. Yn 2023, fe wnaethom sefydlu Ymateb Cyflym i hunanladdiad a amheuir sy'n ein galluogi i estyn allan ar unwaith at y rhai yr effeithir arnynt a chynnig cefnogaeth. Cawsom arian grant hefyd i gyflogi swyddog i ymgymryd ag ymarfer mapio i nodi cefnogaeth a gwasanaethau yn ogystal â'r rhwystrau i'r rhai sy'n ceisio cymorth. Bydd y gwaith hwn yn llywio ein strategaeth atal sy'n datblygu.

Y llynedd, gwnaethom gydnabod yr angen am wella ein hymgyssylltiad â gofalwyr wrth ddatblygu gwasanaethau, felly yn gynharach eleni fe wnaethom gynnal cynhadledd i sicrhau dull cydgynhyrchiol o lywio'r gwaith hwn.

